

عنوان مقاله:

روش‌شناسی تاریخی قرآن و مصادیق آن در اخبارالطوال و تاریخ یعقوبی

محل انتشار:

فصلنامه پژوهش‌های تاریخی، دوره 12، شماره 1 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 14

نویسندگان:

عبدالرفیع رحیمی - استادیار گروه تاریخ دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره)، قزوین، ایران

اشکان غلامی - دانشجوی دکتری گروه تاریخ دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره)، قزوین، ایران

خلاصه مقاله:

قرآن ماهیت و رسالت هدایتگری دارد؛ اما در باب تاریخ، با نگاهی خاص، طرحی جامع عرضه کرده است که از فلسفه تاریخ و غایت نگرش تاریخی تا مؤلفه‌ها و قواعد صوری علم تاریخ را شامل می‌شود. طرح و چارچوب تاریخی بازنمایی‌شده در قرآن، از جوانب مختلف بر جهان‌بینی و روش تاریخ‌نگاری مورخان مسلمان اثر گذاشته است. برای بازشناسی چنین طرحی، مقاله حاضر به روش توصیفی-تحلیلی، در پی بررسی تأثیر روش تاریخی قرآن و چگونگی اثرگذاری آن بر دو اثر قدیمی متون تاریخی اسلام، یعنی اخبارالطوال ابوحنیفه دینوری و تاریخ یعقوبی، است. از نتیجه پژوهش برمی‌آید که در چند مبحث، یعقوبی در مقایسه با ابوحنیفه از اسلوب قرآنی، بیشتر اثر پذیرفته است. این مباحث عبات‌اند از: استفاده از ساختار و بهره‌مندی از اصطلاحات قرآنی در اشاره به تاریخ و فواید و اهداف تاریخ‌گرایی؛ علت‌های انحطاط تمدن‌ها؛ توجه به تأثیر فرد و جامعه در فرایند حوادث. با وجود این، باید در نظر گرفت در بخش مربوط به ابزارهای ضروری در تاریخ‌پژوهی، همچون مشاهده آثار برجای‌مانده و البته شکل و بیان وقایع تاریخی، مانند قاعده تاریخ در تاریخ و تمهید مقدمات، ابوحنیفه در مقایسه با یعقوبی از قرآن تأثیر بیشتری پذیرفته است.

کلمات کلیدی:

روش‌شناسی تاریخی قرآن، ابوحنیفه دینوری، اخبارالطوال، یعقوبی، تاریخ یعقوبی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1148691>

